

Nr 153.

Av herrar **Jacobson** i Vilhelmina och **Skoglund** i Umeå,
*angående utredning av frågan om statens bidrag
till underhåll av de s. k. enkronasvägarna.*

Under åren 1932—1938 har Kungl. Maj:t i olika omgångar ställt sammanlagt 1 256 300 kronor till länsstyrelsens i Västerbottens läns förfogande att användas för anläggning av enklare vägar i länets lappmark, delvis också i dess kustland. Medlen ha i regel fördelats med 1 krona per vägmeter utom i sådana fall, där terrängen varit svår, då bidraget utgått med högre belopp. Särskilda anslag ha därutöver ställts till förfogande för brobyggnader och färjanordningar. Enligt uppgifter inhämtade av Västerbottens läns landsting ha på detta sätt s. k. enkronasvägar tillkommit med en sammanlagd vägsträcka på 1 254 km representerande 840 vägföretag. Underhållsbidrag till dessa vägar ha icke utgått.

För den befolkning, som är bosatt i småbyarna eller som lever i de enstaka gårdarna, ha enkronasvägarna varit av utomordentligt värde. Genom deras tillkomst har isoleringen brutits, och nya möjligheter och förutsättningar ha skapats fram. Från Vilhelmina socken förklaras det sålunda, att för en kommun med dess glesa bebyggelse äro vägar av ifrågavarande typ mycket lämpliga. För jordbrukarna ha enkronasvägarna haft en oerhörd betydelse, säges det vidare. Kalk, konstgödsel, utsäde och jordbruksredskap, som tidigare fingo bäras på ryggen, kunna nu med lätthet fraktas till gården, sedan vägen blivit bruten. Även för avsättningen av gårdarnas produkter har vägen sin stora betydelse liksom även när det gäller att tillvarata de avlägset belägna skogarna och deras värde. Inom Vilhelmina kommun finnas ca 200 km enkronasvägar.

En liknande uppfattning möter i ett uttalande från Jörns kommun. På en ytvidd av nära 17 kvadratmil, inom vilket område ligga 134 byar och gårdar, ha anlagts 52 enkronasvägar med en sammanlagd längd av ca 7,5 mil. Givet är — säga kommunalfullmäktige — att enkronasvägen medverkat till näringslivets utveckling, men den har också haft sin sociala betydelse. Många barn ha därigenom erhållit en bättre skolväg. Läkare och veterinärer kunna lättare och snabbare ta sig fram till gårdarna och sjuktransporterna ske med hästskjuts eller bil. Så långt de ansvariga kommunalmännens mening.

För de flesta av dessa vägar förekommer icke någon ordnad väghållningsskyldighet, varför icke heller något statligt bidrag till ändamålet kunnat utgå. Vägarna äro emellertid öppna för allmän trafik, och under

de gångna krigs- och krisåren ha de flitigt nyttjats för såväl militära transporter som för framforsling av ved ur skogarna. Att enkronasvägarna stå öppna för allmän trafik innebär givetvis ökat slitage och drygare underhållskostnader. För de senare få emellertid vägintressenterna ensamma svara. På en del håll ha dessa kostnader under sista tiden blivit så stora, att intressenterna icke orkat med dem och vägen följaktligen hotar att få förfalla.

För det allmänna, som dels bidragit till dessa vägars tillkomst och dels upplåtit dem till allmän trafik, måste det vara av intresse, att vägunderhållet kan ske på ett tillfredsställande sätt. En prövning av frågan angående statsbidrag i någon form synes därför påkallad.

Under hänvisning till det anförda få vi därför hemställa,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan på vilket sätt och under vilka former statsbidraget skall utgå för deltagande i kostnaderna för underhållet av de s. k. enkronasvägarna.

Stockholm den 21 januari 1947.

Uddo R. Jacobson.

Gösta Skoglund.